

Mostovi okruga Medison

ROBERT DŽEJMS VOLER

Preveo Dušan Mišić

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2011.

Početak

Ima pesama koje naviru iz plavetnila ljubičica, iz prašine hiljada seoskih puteva. Ovo je jedna od njih. Kasno po podne u jesen 1989. godine sedim za pisaćim stolom, zagledan u titravi kursor na kompjuterskom ekranu pred sobom, kada zazvoni telefon. Na drugom kraju linije je izvesni Majkl Džonson, poreklom iz Ajove. Sad živi na Floridi. Neki prijatelj iz Ajove poslao mu je jednu od mojih knjiga. Majkl Džonson ju je pročitao, njegova sestra Kerolin ju je pročitala, a sad imaju priču za koju misle da bi me mogla zanimati. Oprezan je i odbija bilo šta da kaže o toj priči, osim da su on i

Kerolin spremni da doputuju u Ajovu i porazgovaraju sa mnom o njoj.

To što su oboje spremni za tako dalek put budi u meni radoznalost, uprkos sumnjičavosti koju gajim prema takvim ponudama. Zato pristajem da se iduće nedelje sastanem s njima u De Mojnu. Upoznajemo se u „Holidej inu“ nedaleko od aerodroma i, dok oboje sede naspram mene, postupno nestaje početna neugodnost; napolju se polako spušta mrak i leprša sneg. Iznudjuju od mene obećanje: ako se odlučim da ne napišem tu priču, moram pristati na to da nikada ne obelodanim ono što se 1965. godine dogodilo u okrugu Medison, u državi Ajova, kao ni ono što je u vezi s tim usledilo u iduće dvadeset četiri godine. Slažem se, to je u redu. Najzad, priča je njihova, a ne moja.

Dakle, slušam. Slušam pomno i neumorno postavljam pitanja. A oni pričaju li pričaju. Kerolin povremeno otvoreno zaplače, dok se Majkl hrabro bori protiv suza. Pokazuju mi isprave, novinske isečke i dnevnik svoje majke Frančeske. Konobar neprestano dolazi i odlazi. Naručujemo još kafe. Dok oni govore, u meni se polako stvaraju slike. Najpre morate imati sliku, onda dolaze reči. Pomalo čujem i reči, vidim ih već na ispisanim stranicama. Nešto posle ponoći pristajem da napišem priču.

Odluka da ono što znaju iznesu na javu nije im bila laka. Prilike su delikatne jer je reč o njihovoj majci i, što je još delikatnije, o njihovom ocu. Majkl i Kerolin su svesni da bi objavljivanje priče moglo izazvati neukusna govorkanja i baciti ružnu sliku na uspomenu koju ljudi gaje prema Ričardu i Frančeski Džonson.

Ipak, u svetu u kojem se čini da su lične veze u svim svojim oblicima uzdrmane, a ljubav samo još stvar lagodnosti, oboje su osetili da ovu izuzetnu priču vredi ispričati. Verovao sam tada, a još čvršće verujem sada da su doneli ispravnu odluku.

Tokom svojih istraživanja i pisanja još triput sam zamolio Majkla i Kerolin da se sastanemo. I svaki put su, bez imalo gundanja, došli u Ajovu. Toliko im je bilo stalo do toga da priča bude verno ispričana. Ponekad smo samo razgovarali, a ponekad se polako vozili putevima okruga Medison, dok su mi oni pokazivali mesta koja imaju važnu ulogu u priči.

Osim na pomoći koju su mi pružili Majkl i Kerolin, priča koju ovde iznosim zasniva se i na podacima iz dnevnika Frančeske Džonson, na istraživanjima koja sam proveo na severozapadu Sjedinjenih Država, posebno u Sijetlu i Belingemu, država Vašington, diskretnom raspitivanju u okrugu Medison u Ajovi, podacima što sam ih prikupio iz fotografskih eseja Roberta Kinkejda, pomoći

urednika različitih časopisa, pojedinostima kojima su me snabdeli proizvođači fotografskih filmova i fotografske opreme, i na dugim razgovorima s nekoliko divnih postarijih ljudi iz doma penzionera u Barnsvilu, Ohajo, koji su se sećali Kinkejda još iz njegovog detinjstva.

Uprkos trudu koji sam uložio u istraživanje, neke praznine su ipak ostale. U takvim slučajevima dodao sam malo sopstvene mašte, ali samo onda kad sam na osnovu prisnog poznavanja Frančeske Džonson i Roberta Kinkejda, stečenog u toku razgovora, mogao doneti logične zaključke. Uveren sam da sam se sasvim približio onom što se zaista dogodilo.

Jedna velika praznina odnosi se na pojedinosti Kinkejdovog puta kroz severne američke države. A da je preduzeo to putovanje, saznali smo na osnovu fotografija koje su posle objavljene, iz kratke napomene u dnevniku Frančeske Džonson i nekoliko rukom pisanih beležaka koje je ostavio kod nekog izdavača. Vođen tim izvorima, provezao sam se od Belingema do okruga Medison, istim onim putem kojim je, po mom mišljenju, prošao i on u avgustu 1965. Približavajući se pri kraju putovanja okrugu Medison, imao sam osećaj da sam u mnogo čemu i sam postao Robert Kinkejd. Međutim, nastojanje da uđem u srž Kinkejdovog bića bilo je najizazovniji deo mog istraživanja i pisanja. Teško

je prodreti u njegovu ličnost. Ponekad izgleda sasvim jednostavno. Onda opet eterično, možda čak i spektralno. U svom poslu savršen je profesionalac. Sam sebe je pak smatrao neobičnom vrstom mužjaka koja polako izumire u jednom potpuno organizovanom svetu. Jednom je govorio o „nemilosrdnom urlikanju“ vremena u svojoj glavi, a Frančeska Džonson ga je opisala kao biće koje živi „na čudnim, senovitim mestima, duboko u korenima Darvinove logike“.

Još dva fascinantna pitanja ostala su bez odgovora. Prvo, nismo uspeli da ustanovimo šta se dogodilo s Kinkejdovom foto-arhivom. S obzirom na odlike svog posla, mora da je imao nekoliko hiljada, možda i nekoliko stotina hiljada fotografija. Nikad nisu pronađene.

Možemo samo pretpostaviti – a bilo bi to u skladu s njegovim pogledima na samog sebe i na svoje mesto u svetu – da ih je pre smrti uništio.

Drugo pitanje odnosi se na njegov život između 1975. i 1982. godine. O tome ima vrlo malo podataka. Znamo da je nekoliko godina skromno zarađivao kao fotograf-portretista u Sijetlu i snimao usput područje oko prolaza Pjudžet. To je ujedno sve što znamo. Zanimljivo je da su se sva pisma koja su mu slali Uprava socijalnog osiguranja i Savez veterana vraćala s naznakom „Vratiti pošiljaocu“, napisanom njegovom rukom.

Rad na ovoj knjizi promenio je moj pogled na svet, način mišljenja i, što je najvažnije, naučio sam kako da s manje cinizma gledam na ono što je sve moguće u areni međuljudskih odnosa.

Frančeska Džonson i Robert Kinkejđ, kako sam ih upoznao tokom svog istraživanja, pokazali su mi da se granice takvih odnosa mogu protegnuti dalje nego što sam dotad mislio. Možda ćete i vi, pročitavši ovu priču, doći do iste spoznaje.

Neće biti lako. U sve bezosećajnijem svetu svi mi živimo u sopstvenim oklopima od sasušenih osećaja. Ne znamo gde prestaje velika strast, a gde počinje zasićenost. Ali naša sklonost da se podsmehujemo već samoj mogućnosti da takva strast postoji i da iskrene i duboke osećaje ocenimo kao plačljivu sentimentalnost, otežava nam da uđemo u carstvo nežnosti koja je potrebna da bismo razumeli priču o Frančeski Džonson i Robertu Kinkejđu. Za sebe znam da sam morao prevladati tu sklonost pre nego što sam mogao započeti samo pisanje.

Ako pristupite ovom što sledi s voljnim odlaganjem neverice, kao što kaže Kolridž, uveren sam da ćete osetiti isto što sam i ja osetio. U ravnodušnim prostorima svog srca možda ćete čak naći, kao što je Frančeska Džonson našla, mesta za ples.

Leto 1991.